

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądaj

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 12 kwietnia 2016r.,
sprawy **J. O.**,
uniewinnionego od zarzutu popełnienia czynu z art. 218 § 1a k.k. w zb. z art. 157 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.,
z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej B. Z.,
od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 9 października 2015r., sygn. akt V Ka [...],
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w K.
z dnia 11 maja 2015r., sygn. akt II K [...],

p o s t a n o w i ł :

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. zwolnić oskarżycielkę posiłkową od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w K. z dnia 11 maja 2015r. J. O. został uniewinniony od zarzutu popełnienia przestępstwa wyczerpującego znamiona art. 218 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.; kosztami postępowania obciążono Skarb Państwa.

Po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez prokuratora, oskarżycielkę posiłkową B. Z. oraz jej pełnomocnika, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 9 października 2015r. utrzymał w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji.

Kasację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej. Podniósł w niej zarzut „rażącego naruszenia prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. poprzez niepełne, niewystarczające, ogólnikowe i wrywkowe rozpoznanie zarzutów apelacyjnych, skutkujące ustosunkowaniem się do apelacji w sposób pobieżny i świadczący o pozorności kontroli instancyjnej wyroku I instancji, przejawiającej się nie wskazaniem dlaczego argumentacja zawarta w apelacji uznana została za niesłuszną, co z kolei wpływa na naruszenie art. 4 k.p.k. i prawa oskarżyciela posiłkowego do rzetelnego procesu”.

Autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K..

Pisemną odpowiedź na kasację sporządził prokurator Prokuratury Okręgowej w K., wnosząc o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Oskarżycielka posiłkowa B. Z. w odpowiedzi na stanowisko prokuratora złożyła pismo procesowe kwestionujące jego zasadność, obszernie – jak to ujęła – „przestawiając fakty” – mające wykazywać bezzasadność zarówno odpowiedzi prokuratora, jak i rozstrzygnięć Sądów obu instancji uniewinniających J. O.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja wniesiona przez pełnomocnika B. Z. była bezzasadna w stopniu oczywistym, uzasadniającym jej oddalenie w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Postępowanie sądowe w niniejszej sprawie było wyjątkowo długotrwałe. Dwukrotnie prowadzono szczegółowe postępowania dowodowe. Po pierwotnym wyroku Sądu pierwszej instancji z dnia 16 lutego 2011r. (k.1512), którym uniewinniono oskarżonego, a który został uchylony i sprawę przekazano do ponownego rozpoznania, ponownie na wielu terminach rozprawy głównej drobiazgowo przesłuchano oskarżonego, oskarżycielkę posiłkową oraz licznych świadków, składających zeznania obciążające J. O. bądź też podważające zasadność tego aktu oskarżenia. Po raz drugi zapadł w sprawie wyrok uniewinniający, a Sąd *a quo* w jego obszernym uzasadnieniu skrupulatnie przedstawił dokonaną ocenę zgromadzonych dowodów i tok swojego rozumowania, który doprowadził do takiego rozstrzygnięcia. Po rozpoznaniu również szczegółowych trzech apelacji stron procesowych, Sąd Okręgowy wydał obecnie zaskarżony wyrok, prawomocnie kończąc postępowanie.

Wskazanie na powyższe okoliczności sprawy było o tyle niezbędne, że jej specyfika, a w konsekwencji ostateczne rozstrzygnięcie, w zasadniczej mierze zależało od dokonanych ocen wiarygodności osobowych środków dowodowych, na czele z zeznaniami pokrzywdzonej – oskarżycielki posiłkowej i wyjaśnieniami oskarżonego. Bezspornym pozostaje natomiast stwierdzenie, że to sąd pierwszej instancji dysponuje najpełniejszymi możliwościami dokonania prawidłowej oceny osobowych środków dowodowych, co wprost wynika z realizowanej przezeń zasady bezpośredniości, a więc takiego właśnie kontaktu z przesłuchiwanymi uczestnikami procesu. Dla postępowania kasacyjnego stan taki ma o tyle istotne znaczenie, że – co do zasady – oceny wiarygodności poszczególnych dowodów nie mieszczą się w kategorii naruszeń prawa, a tylko te mogą być prawną podstawą kasacji, o czym stanowi dyspozycja art. 523 § 1 k.p.k.

W tej sprawie nie wystąpiły bezwzględne podstawy odwoławcze określone w art. 439 § 1 k.p.k. Autor kasacji na takie nie wskazywał i nie ujawniła ich analiza akt sprawy. Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej podniósł zarzut rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. oraz art. 457 § 3 k.p.k., twierdząc, że Sąd Okręgowy w sposób „niepełny, niewystarczający, ogólnikowy i wyrywkowy” rozpoznał zarzuty apelacyjne, co miałoby świadczyć o „pozorności kontroli instancyjnej” oraz pozbawieniu B. Z. „prawa do rzetelnego procesu”.

Taka ocena sposobu procedowania Sądu *ad quem* w żadnym razie na podzielenie nie zasługiwała. Uzewnętrznionym wyrazem zakresu i wnikliwości kontroli instancyjnej pozostaje przedstawiony w uzasadnieniu wyroku tok rozumowania, oceniany przez pryzmat wniesionych środków odwoławczych. W tej sprawie nie ulega wątpliwości, że wiodącym zarzutem we wszystkich wniesionych apelacjach był zarzut dokonania przez Sąd pierwszej instancji błędnych ustaleń faktycznych, wynikających z niewłaściwej oceny dowodów osobowych, w szczególności z nieprzyznania zeznaniom pokrzywdzonej waloru pełnej wiarygodności.

Lektura uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego nie pozostawia wątpliwości, że Sąd ten miał w polu widzenia całokształt zgromadzonego materiału dowodowego w powiązaniu z zarzutami i argumentacją apelacyjną. Wbrew twierdzeniom autora kasacji, z uzasadnienia tego jasno i jednoznacznie wynika,

dlaczego nie podzielił tez apelujących, a zaakceptował oceny Sądu *a quo*, jako mieszczące się w granicach swobodnej oceny dowodów (art. 7 k.p.k.) i wnioski tego Sądu, ostatecznie nie dające podstaw do przypisania J. O. wyczerpania znamion występku z art. 218 § 1 k.k. w zb. z art. 157 § 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. W pisemnych motywach Sąd odwoławczy nie ograniczył się do aprobaty argumentacji zawartej w uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego, ale przez pryzmat zarzutów apelacyjnych wskazał na konkretne źródła dowodowe podważające ich zasadność (por. str. 8, 11 czy 12). Krytycznie ocenił również niektóre wywody Sądu *a quo* co do wyrażanych o oskarżycielce posłkowej i oskarżonym charakterystyk psychologicznych, uznając że nie miały one jednak istotnego wpływu na treść wyroku (str. 9).

Autor kasacji nie wykazał aby Sąd *ad quem* pominął istotne wnioski czy argumenty apelacyjne, naruszenia wskazanych w zarzucie przepisów upatrując w braku „należytej rzetelności”, braku „wnikliwej analizy”, „niekompletności, wybiórczości i zdawkowości” przedstawionych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku wywodów. Skarżący zarzucił Sądowi odwoławczemu „wysoki stopień ogólności” rozważań odnośnie do wydawania przez oskarżonego poleceń oskarżycielce, jako pozostających poza zakresem jej obowiązków służbowych, takich jak liczenia okien, sprawdzenia urządzeń technicznych, przygotowania sali, „kierowania ruchem” czy przygotowania procedury utylizacji odpadów medycznych (str. 3-5 kasacji). Jednakże stosownej argumentacji Sądu zawartej na str. 9-10 oraz na str. 12-13 uzasadnienia, pełnomocnik oskarżycielki przeciwstawił jedynie własną ocenę, że te zachowania oskarżonego powinny jednak prowadzić do podzielenia zasadności zarzutów i wniosków apelacji, a więc do uznania, iż B. Z. „była źle traktowana, szykanowana obrażana i obarczana obowiązkami, które miały ją ośmieszyć oraz poniżyć” (str.5 kasacji). Przytaczając tę argumentację skarżący skoncentrował się wyłącznie na elementach strony przedmiotowej zarzuconego J.O. występku, całkowicie pomijając jego stronę podmiotową, wyraźnie však akcentowaną przez Sąd Rejonowy (str. 36 uzasadnienia) oraz przez Sąd Okręgowy (str. 10 i str. 12-13 uzasadnienia). Warto też dostrzec, że przecież Sądy obu instancji wskazywały na „pewne nieprawidłowości” w zachowaniu oskarżonego

wobec pokrzywdzonej (str. 38 uzasadnienia SR i str. 9 uzasadnienia SO), które jednak „nie mieściły się w kategoriach art. 218 § 1 k.k.” (str. 14 uzasadnienia SO).

Zasadnie pełnomocnik oskarżycielki podniósł jedynie to, że Sąd *ad quem* pominął podnoszoną w osobistej apelacji B. Z. kwestię stanu jej zdrowia, opisywanego w opiniach lekarskich. W tym jednak zakresie ustaleń faktycznych dokonał Sąd pierwszej instancji (str. 6). Przyjął, że pogorszenie stanu zdrowia psychicznego pokrzywdzonej „miało związek z jej problemami w miejscu zatrudnienia, ale też związane było z problemami czysto osobistymi”. Uznał, iż brak podstaw do przypisania oskarżonemu objęcia swoją świadomością skutku w postaci tego pogorszenia stanu zdrowia oskarżycielki (str. 38). Akceptacja rozstrzygnięcia Sądu pierwszej instancji objęła zatem także to zagadnienie. Wprawdzie pominięcie przez Sąd *ad quem* tego wątku argumentacyjnego stanowi uchybienie, ale nie o charakterze rażącym, a tym bardziej mogącym mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego kasacją wyroku, jak tego wymaga dyspozycja art. 523 § 1 k.p.k.

W piśmie procesowym odnoszącym się do pisemnej odpowiedzi prokuratora B. Z. powtórzyła dotychczas przedstawianą argumentację, kontestując zasadność uniewinnienia J. O. , zarzucając Sądom obu instancji stronniczość i bezpodstawną ocenę całości materiału dowodowego, który – zdaniem oskarżycielki – jasno wykazał winę oskarżonego. O ile zrozumiałe jest subiektywne poczucie pokrzywdzenia i konsekwentna postawa procesowa B. Z. , o tyle nie mogła ona zmienić rozstrzygnięcia kasacyjnego. Argumentacja oskarżycielki nie mogła bowiem wpłynąć na określone przepisem art. 536 k.p.k. granice kognicji kasacyjnej.

Sąd Najwyższy stwierdził, że kasacja pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej w oczywistym stopniu nie wykazała naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów art. 433 § k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Implikacją takiej oceny musiało być oddalenie tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia na podstawie art. 535 § 3 k.p.k.

Względy słuszności przemawiały za zwolnieniem B. Z. od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego – art. 624 § 1 k.p.k.